

Nr 23/1968-69.

STORA UTSKOTTETS betänkande nr 23/1968-69 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om ägors fredande mot skada av husdjur. (Nr 9/1969).

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr 22/1968-69 har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Efter behandling av ärendet har stora utskottet beslutat omfatta det i lagutskottets ovannämnda betänkande framställda förslaget med följande ändringar:

3 §. Föreliggande lagrevision går i första hand ut på en omprövning av frågeställningen kring hur stängselskyldigheten skall fördelas, då rågrannarna icke frivilligt kunnat enas därom. Såsom landskapsstyrelsen framhåller är utgångsläget i dag ett annat än vid den nu gällande lagens tillkomst för 30 år sedan. Strukturförändringarna inom lantbruket har i många fall lett till ett frångående av husdjursdrift vartill kommer att jordbruk även lagts ner under åren. Å andra sidan har de moderna tekniska hjälpmedlen och materialierna möjliggjort uppförande av kostnadsbesparande stängsel med förenklat och billigare underhåll.

Mot den förenämnda bakgrunden synes därför en övergång till den i riket gällande nyttoprincipen, d.v.s. att den som använder sin mark till bete också skall stå ansvar för uppförande och underhåll av nödigt stängsel mot rågranne, vara fullt motiverad. Landskapsstyrelsen har dock av skäl som av framställningen framgår givit avkall från nyttoprincipen i fråga om främst bostadstomter och bebyggda områden av en prövningsvis fastställd storleksordning, vilkas ägare eller innehavare ensamma bleve skyldiga att ansvara för stängselbesväret. Detsamma skulle gälla ägare eller innehavare av industritomt och upplagsplats, medan slutligen rågranne till planlagt fritidsområde, etc., i fall han använder sin mark till bete, bleve skyldig att med hälften deltaga i kostnaderna för i 10 § omförmält stängsel.

Ändamålsenligheten av de stadgade undantagen från nyttoprincipen kan likväl ifrågasättas. Såsom lagutskottet framhåller regleras industritomter och upplagsplatser oftast genom byggnadsföreskrifter och försätter dessa i regel även eljest stängsel av annan art än då fråga är om betande. Likaså påfordrar anläggandet av fritidsområden och andra för speciellt bruk avsedda områden planering, vari stängselbehovet och arten av stängsel bäst kan bedömas. I detta sammanhang kan även den tilltänkta kostnadsfördelningen med rågranne, som betar djur, leda till onödiga konfliktsituationer.

Vad slutligen bebyggd bostadslägenhet, bostadstomt eller annat bostadsområde beträffar kan, förutom synpunkter på lagstiftningsbehörigheten, formellt mot stadgandet om tomtens eller områdets storlek som grund för stängselskyldighetens fördelning anmärkas, att det dels är svårtolkat, dels åter är för osmidigt för att i alla situationer kunna fylla sitt anspråk på rättvisa. För att därför åstadkomma en möjligast klar lagstiftning om stängselskyldighetens fördelning, har stora utskottet på samma sätt som rikets lag uppställt nyttoprincipen såsom enda norm. Härför på det sätt principen uttalas i 3 § 1 mom. Till följd härav har stora utskottet ur lagförslaget uteslutit även 3 § 2 mom.

Stöd för sitt ställningstagande har stora utskottet även funnit ur stadgandet i 10 §, enligt vilket stängsel ej behöver vara av märkligare slag, än att det motsvarar sitt ändamål, d.v.s. hindrar djuren från att komma in på rågrannens mark. Såsom stora utskottet redan i det förestående framhållit, kan i dag ändamålsenliga stängsel åstadkommas utan att bli oskäligt betungande för betande markägare, som dessutom i samband med överlåtelse eller arrendering av t.ex. fritidsområde, eller bostadstomt i praktiken ofta nog har möjlighet att avtala om stängselskyldigheten. För att ytterligare betona det i 10 § omförmälda stängslets art, har stora utskottet under paragrafen infört ett nytt 2 moment, enligt vilket rågranne, som önskar att stängslet uppföres av kostsammare konstruktion än vad som erfordras för djurens utestängande, också är skyldig att ensam svara för stängselbesväret.

4 och 6 §§ har av stora utskottet omstiliserats i överensstämmelse med den tydligare uppställning stadgandena har i den nu gällande landskapslagen.

En ledamot i utskottet har omfattat lagutskottets förslag.

Med hänvisning till det ovan anförda får stora utskottet värdsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga det i landskapsstyrelsens framställning ingående lagförslaget i enlighet med lagutskottets betänkande, likväl sålunda, att 3 § 2 mom. uteslutes samt att 4, 6 och 10 §§ erhåller följande lydelse:

3 §.

2 mom. (Uteslutning).

4 §.

Där någondera rågrannen det påyrkar, skall varderas stängselskyldighet bestämmas vid skifte på platsen, vilket sakägarna själva må förrätta.

Därvid bör tagas i betraktande markens beskaffenhet, varpå stängslet skall uppföras, så att stängslets längd skäligen minskas, där dess uppförande och underhåll medför större kostnad. Större kostnad för grind eller led skall även föranleda minskning. Sämjas sakägarna icke, skall genom lottning avgöras, vilken del av stängslet eller därtill hörande grind eller led bör av vardera uppföras.

Lag samma vare, där flere rågrannar är i skifte delaktiga.

Över skiftet skall upprättas ett särskilt instrument, vilket under-tecknas av sakägarna och av vilket envar av dem erhåller ett exemplar.

6 §.

Uppstår tvist om den grund enligt vilken stängselskyldigheten skall beräknas, avgöres ärendet av en skiftesnämnd, i vilken vardera parten utser en medlem och dessa sedan en tredje, som samtidigt är ordförande. Är parterna därom ense, kan skiftesnämndens åligganden överlämnas till en enda person.

Underlåter någondera parten att välja medlem i skiftesnämnden inom två veckor efter därtill erhållen uppmaning eller enar sig de utsedda medlemmarna icke inom nämnda tid om val av den tredje, verkställes valet av kommunens styrelse.

10 §.

(1 mom. likasom i landskapsstyrelsens framställning).

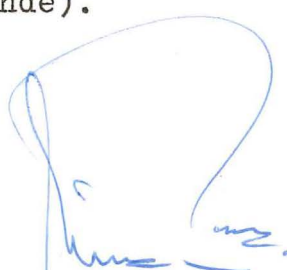
Önskar rågranne, att stängslet uppföres av kostsammare beskaffenhet än vad i 1 mom. avses, är han dock skyldig att ensam svara för stängselbesväret.

(3 mom. likasom 2 mom. i lagutskottets betänkande).

Mariehamn, den 1 april 1969.

På stora utskottets vägnar:

Albin Johansson
ordförande

./ Erik Rask
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Albin Johansson, viceordföranden Alarik Häggblom, ledamöterna Gustav Adolf Boman, Olof M. Jansson, Sven Friberg, Carl Karlsson, Börje Hagström, Georg Wideman, Sven Lemberg och Erik Lundqvist.